

Sirds sūtra

般若心經

UDK Na681

ISBN 978-9934-9067-3-2

Uz vāka vissenākais mūsdienās saglabājies Sirds sūtras teksts — SjuanĶzana (玄奘) 661. gada tulkojums senķīniešu valodā Juņdzjui (雲居寺) tempļa akmens sūtru krātuvē, Pekinā. Sirds sūtra pazīstama kā viena no visplašāk skandētajām budisma lūgšnām pasaulē (2016. gadā uzņemts attēls).

© Uģis Nastevičs. *Sirds sūtra*: 般若心經. Rīga: Puzuri, 2022. 7 lpp.

Sveicināti, labi ļaudis! 20. gs. 20. gados popularizējot budismu Latvijā, priesteris Kārlis Tenisons (Kārlis Tennisons) 1924. gada 15. augustā Baložu ielā 8, Rīgā atklāja šajā namā ierīkoto budistu tempļu ar ziedokli (skat. attēlā).

Sirds sūtrai dažādi autori latviešu valodā sarūpējuši tulkojumus ar izvērštiem komentāriem un skaidrojumiem, taču tie nav skandējami avotteksta ritmā, proti, ievērojot senākā mūsdienās saglabātā senķīniešu (un arī senjapāņu) budistu tekstā lietoto pirmatnējo zilbju skaitu. Otrkārt, citos tulkojumos patapināti daudzi latviešu valodas krājumam sveši vārdi. Tālab, tiecoties rast risinājumu šiem abiem izaicinājumiem — radīt gan latviešu cilmes vārdos balstītu, gan ritmā deklamējamu tekstu —, 2011. gadā Sirds sūtru atdzejoja Uģis Nastevičs. Sagaidot Latvijā pirmā budistu tempļa atklāšanas simtgadi, katrā šī izdevuma atvērumā līdztekus piecējādi izlasāms Sirds sūtras teksts:

senķīniešu rakstā		<i>ķīniešu izrunā</i>	
<i>japāņu izrunā</i>		<i>sanskrita</i>	
atdzejumā latviski		<i>pierakstā</i>	

仏説摩訶般若波羅蜜多心經

bus-secu ma-ka han-ṇa ha-ra-mit-ta šin-gjō

Budas [mācītā] Dižā pārākā padoma sirds sūtra

觀自在菩薩。行深般若波羅蜜多時。
照見五蘊皆空。度一切苦厄。舍利子。

*kan-dži-zai bo-sacu. gjō-džin han-ṇa ha-ra-mit-ta dži.
šō-ken go-un kai-kū. do is-sai ku-jaku. ša-ri-ši.*

Apskaidrotais pilnību rod, tukšumu izzinot,
Piecu maņu tukšumā — pasargāts no nelaimēm. [Mācekli!]

色不異空。空不異色。色即是空。空即是色。
受想行識。亦復如是。舍利子。是諸法空相。
不生不滅。不垢不淨。不增不減。是故空中。

*šiki-fu-i-kū. kū-fu-i-šiki. šiki-soku-ze-kū. kū-soku-ze-šiki.
džu sō gjō šiki. jaku bu ṇo ze. ša-ri-ši. ze šo hō kū sō.
fu-šō-fu-mecu. fu-ku-fu-džō. fu-zō-fu-gen. ze-ko-kū-čū.*

Kā veidols ieņem tukšumu, tā tukšums [p]ieņem veidolu.
Mācekli! Jūtas, maņas, dziņas un apziņas ir tukšas —
Nedzimst, nezūd, netraipās, nešķīstās, nepieaug, nesarūk.

無色無受想行識。無眼耳鼻舌身意。
無色声香味触法。無眼界乃至無意識界。

*mu šiki mu džu sō gjō šiki. mu gen-ṇi-bi-zeš-šin-i.
mu šiki-šō-kō-mi-soku-hō. mu gen kai nai-ši mu i šiki kai.*

Tā kā nav acu, ausu, nāsu, mēles un miesas,
Nav arī krāsu, balsu, smaržu, garšu un pieskārienu.

fó shuō mó hé bō rě bō luó mì duō xīn jīng

Om! Namo Bhagavatyai Ārya-Prajñāpāramitāyai!

*guān zì zài pú sà xíng shēn bō rě bō luó mì duō shí
zhào jiàn wǔ yùn jiē kōng dù yī qiè kǔ è shè lì zì*

*Ārya-Avalokiteśvaro Bodhisattvo,
gambhīrām prajñāpāramitā caryām caramāṇo,
vyavalokayati sma panca-skandhāms
tāms ca svabhāvaśūnyān paśyati sma.*

*sè bù yì kōng kōng bù yì sè sè jí shì kōng kōng jí shì sè
shòu xiǎng xíng shí yì fù rú shì shè lì zì shì zhū fǎ kōng xiāng
bù shēng bù miè bù gòu bù jìng bù zēng bù jiǎn shì gù kōng zhōng*

*Iha, Śāriputra, rūpaṃ śūnyatā, śūnyataiva rūpaṃ;
rūpān na pṛthag śūnyatā, śūnyatāyā na pṛthag rūpaṃ;
yad rūpaṃ, sā śūnyatā; ya śūnyatā, tad rūpaṃ;
evam eva vedanā-saṃjñā-saṃskāra-vijñānaṃ.
Iha, Śāriputra, sarva-dharmāḥ śūnyatā-lakṣaṇā,
anutpannā, aniruddhā; amalā, avimalā; anūnā, aparipūrṇāḥ.*

*wú sè wú shòu xiǎng xíng shí wú yǎn ěr bí shé shēn yì
wú sè shēng xiāng wèi chū fǎ wú yǎn jiè nǎi zhì wú yì shì jiè*

*Tasmāc Śāriputra, śūnyatāyāṃ
na rūpaṃ, na vedanā, na saṃjñā, na saṃskārāḥ, na vijñānaṃ;
na caḥṣuḥ-śrotra-ghrāna-jihvā-kāya-manāmsi;
na rūpa-śabda-gandha-rasa-spraṣṭavya-dharmāḥ;*

無無明。亦無無明盡。乃至無老死。亦無老死盡。
無苦集滅道。無智亦無得。以無所得故。

*mu mu mjō. jaku mu mu mjō-džin. nai-ši mu rō-ši. jaku mu rō-ši-džin.
mu ku šū mecu dō. mu či jaku mu toku. i mu šo toku ko.*

Nav tumsības — tur nevar pagurt, nedz novecot,
Ne bojā iet, ne ciest, ne zināt, nedz zināšanas gūt, nav labumu, ko iekārot;

菩提薩埵。依般若波羅蜜多故。
心無罣礙。無罣礙故。無有恐怖。
遠離一切顛倒夢想。究竟涅槃。三世諸仏。
依般若波羅蜜多故。得阿耨多羅三藐三菩提。

*bo-dai sat-ta. e han-ṇa ha-ra-mit-ta ko.
šin mu kei-ge. mu kei-ge ko. mu-u ku-fu.
on-ri is-sai ten-dō mu-sō. ku-kjō ne-han. san-ze-šo-bucu.
e han-ṇa ha-ra-mit-ta ko. toku a noku ta ra san-mjaku san-bo-dai.*

Tukšuma dzīlēs Apskaidrotais,
Bez kavēkļiem sirdī, bez bailēm, kas nomāc,
Prom no greiziem maldiem, tiecas uz Nirvānu; visi veļi,
Vienlīdzīgi, pārāko apskaidrību rod, tukšumu izzinot.

wú wú míng yì wú wúmíng jǐn nǎi zhì wú lǎo sǐ yì wú lǎo sǐ jǐn
wú kǔ jí miè dào wú zhì yì wú dé yǐ wú suǒ dé gù

na cakṣūr-dhātur yāvan na manovijñāna-dhātuḥ;
na avidyā, na avidyā-kṣayo yāvan na jarā-maraṇam, na jarā-maraṇa-kṣayo;
na duḥkha-samudaya-nirodha-mārgā;
na jñānam, na prāptir na aprāptiḥ.

pú tí sà duǒ yī bō rě bō luó mì duō gù
xīn wú guà ài wú guà ài gù wú yǒu kǒng bù
yuǎn lí yī qiè diǎn dǎo mèng xiǎng jiù jìng niè pán sǎn shì zhū fó
yī bō rě bō luó mì duō gù dé ā nòu duō luó sǎn miǎo sǎn pú tí

Tasmāc Śāriputra,
aprāptivād Bodhisattvasya
Prajñāpāramitām āśritya, viharaty acittāvaraṇaḥ,
cittāvaraṇa-nāstitvād atrastro,
viparyāsa-atikrānto, niṣṭhā-Nirvāṇa-prāptaḥ.
Tryadhva-vyavasthitāḥ sarva-Buddhāḥ
Prajñāpāramitām āśritya
anuttarāṃ Samyaksambodhim abhisambuddhāḥ.

故知般若波羅蜜多。是大神呪。是大明呪。
是無上呪。是無等等呪。能除一切苦。
真実不虛。故說般若波羅蜜多呪。即說呪曰。

*ko či han-ṇa ha-ra-mit-ta. ze dai-džin šu. ze dai-mjō šu.
ze mu-džō šu. ze mu-tō-dō šu. nō džo is-sai ku.
šin-džicu fu-ko. ko secu han-ṇa ha-ra-mit-ta šu. soku secu šu vacu:*

Lai tukšumu izzinām arī mēs, ar svētākajiem, viedākajiem,
Augstākajiem spēka vārdiem, kas novērš grūtības,
Patiesi, bez maldiem; tie beigās noskaitāmi šādi:

羯諦羯諦。波羅羯諦。波羅僧羯諦。
菩提薩婆訶。般若心經。

*gja-tei gja-tei. ha-ra gja-tei. ha-ra-sō gja-tei.
bo-dži so-va-ka. han-ṇa šin-gjō*

Ja lemts doties, dodies turp — Viņ[ā]saulē nokļūstot,
Apskaidrību rast un iemantot.

gù zhī bō rě bō luó mì duō shì dà shén zhòu shì dà míng zhòu
shì wú shàng zhòu shì wú děng děng zhòu néng chú yīqiè kǔ
zhēn shí bù xū gù shuō bō rě bō luó mì duō zhòu jí shuō zhòu yuē

*Tasmāj jñātavyam
Prajñāpāramitā mahā-mantro, mahā-vidyā mantrō,
'nuttara-mantro, samasama-mantraḥ
sarva duḥkha praśamaṇḥ,
satyam, amithyatvāt.
Prajñāpāramitāyām ukto mantraḥ tad-yathā:*

jié dì jié dì bō luó jié dì bō luó sēng jié dì
pú tí sà pó hē bō rě xīn jīng

*gate, gate, pāragate,
pārasaṃgate,
Bodhi, svāhā!
Iti Prajñāpāramitā-Hṛdayam Samāptam.*

Bibliogrāfija

Ānandajoti, Bhikkhu. *Prajñāpāramitā-Hṛdayam: The Heart of the Perfection of Wisdom*. Edited by Edward Conze. [s.l.]: Ancient Buddhist Texts, 2013. <https://www.ancient-buddhist-texts.net/Texts-and-Translations/Short-Pieces-in-Sanskrit/Prajnaparamita-Hrdaya.htm>

GAIA. 玄奘三蔵訳般若心経と観音経. [s.l.]: 楽天ブログ, 2018. <https://plaza.rakuten.co.jp/jifuku/diary/201801230002/>

Nastevičs, Uģis. *Sirds sūtra*. Rīga: aut.izd., 2011. http://ugis.info/?t#sutra_

Rieksts, Jānis. “Buddas altars Rīgā, Āgenskalnā, Baložu ielā N°8, buddistu pagaidu templī.” In *Kārlis Tenisons*, edited by Dzintars Vilnis Korns. [s.l.]: Tradition.lv, 2020. <http://tradition.lv/karlis-tenisons/>

(Tīmekļa vietnes skatītas 2022. gada 22. februārī.)

ISBN 978-9934-9067-3-2

9 789934 906732 >